

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za ostanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Telefon št. 3-1.

Začetkom bitke.

Že pred nekaterimi meseci smo izrekli mnenje, da slovenska državnozborna delegacija ne bo mogla grofu Badeniju dovoliti nagodbe, ako poprej ne dabi jamstev, da ugodí vlada našim narodnim zahtevam, češ, da bi sicer prešla vsa odgovornost za naše klavrsne razmere, vsa odgovornost za pretužni položaj naših rojakov zunaj Kranjske jedino in izključno na slovenske poslance.

Na naše veliko zadoščenje so se tudi slovenski državni poslanci postavili na to stališče in vseslovenski shod, kateri se je vršil pod njihovim vodstvom, je precizoval najnujnejše zahteve slovenskega naroda, je določil pogoje, pod katerimi smejo slovenski poslanci glasovati za nagodbo.

Tudi po vseslovenskem shodu so naši poslanci opetovano poudarjali, da grof Badeni nikakor ne sme računati na njihovo podporo, ako ne ugodí slovenskim postulatam. Ko je „Slovenska kršč. narodna zveza“ sklenila, glasovati za to, da se nagodbeni provizorij odkáže budžetnemu odseku, poudarjali so izrecno, da ima to glasovanje zgolj formalen pomen in slovesno savačali domnevanje, da hočejo glasovati za nagodbeni provizorij, ne da bi bila vlada ustregla njihovim zahtevam. Dr. Šusteršič je kmalu po tem pri posebni priliki izjavil, da še nikakor ni gotovo, kako stališče zavzame slovenska državnozborna delegacija glede nagodbenega provizorija, ker bi postala vladna stranka tisti hip, ko glasuje za nagodbeni provizorij, a vladna stranka neče biti, dokler nima garancij, da se bo vlada vodila v smislu programa desnice, in dokler vlada ne ugodí oglašnim postulatam.

To stališče je bilo korektno in zategadelj smo tudi po svojih skromnih močeh podpirali slovensko delegacijo, dasi je vse, kar je vlada v tem času ukrenila, obujalo v nas kaj neprijetna čutila in čadaje bolj utrjevalo domnevanje, da se vlada nič ne osira na zahteve in želje slovenskega naroda in njegovih zastopnikov, katerih podpore je tako potrebna, kakor riba vode.

Zdaj je napočil odločilni trenotek. S pomočjo

slovenskih poslancev je desnica dosegla, da se začne razprava o nagodbenem provizoriju v plenumu in začetek razprave je določen na današnji dan. Boj z opozicijo bode trd in ljut in le z največjim naporom bo mogla desnica rešiti provizorij in grofa Badenija, a le, ako jej ostanejo zvesti slovenski in hrvaški poslanci, le ako bodo ti glasovali za provizorij. Proti volji, brez podpore naših poslancev se nagodbeni provizorij ne da parlamentarnim potom rešiti.

Razne okolnosti kažejo, da hočejo slovenski in hrvaški poslanci v težkem boju, kateri se je danes začel, podpirati vlado, in da hočejo s svojimi glasovi odločiti bitko v prid grofu Badeniju, da hočejo glasovati za nagodbeni provizorij, in ker je absolutno nemogoče, da bi se bili proti volji narodovi in proti svojim lastnim obljubam zavezali, podpirati grofa Badenija, moramo misliti, da so dobili jamstev, da ugodí vlada oglašnim slovenskim in hrvaškim postulatam.

Zadnje dni se je večkrat čulo o raznih pogajanjih „Slovenske kršč. narodne zveze“ z voditelji desnice, z ministerskim predsednikom grofom Badenijem, z ministroma Gautschem in Gleispachom, a zanesljivega in natančnega ni bilo nič prišlo v avnost, vse je zavito v neko tajinstveno meglo, prav kakor da bi se na noben način ne smelo izvedeti, kaj se je slovenska delegacija dogovorila z vlado.

Ker je to zgolj taktičnega pomena in ker morda res ne kaže, dajati našim nasprotnikom nova crožja v roke, hočemo spoštovati molčečnost naših poslancev in verovati, da so ostali zvesti danim obljubam.

S trenutkom, ko glasuje slovenska delegacija za nagodbeni provizorij, postane vladna stranka in mora kot trka imeti primeren upliv na vlado, s tem trenutkom preide nanjo vsa odgovornost za naše razmere in mi si štejemo v dolžnost jo danes na to še jedenkrat opozarjati, danes, ko je nastopila boj za nagodbeni provizorij. Mi odobravamo, da glasuje za nagodbeni provizorij, predpostavljajoč, da svojih glasov ni prodala za skledo leče, ampak

da glasuje za nagodbeni provizorij, ker ima garancije, da vlada ugodí našim, na vseslovenskem shodu formuliranim zahtevam.

V Ljubljani, 24. novembra.

Parlament. Pri seji parlamentarne komisije desnice je dejal grof Badeni, da vlada želi, naj se razpravlja Dipaulijev jezikovni predlog, ker se nadeja, da dovede ta razprava do razjasnenja položaja. Vprašanje o nagodbenem provizoriju pa je teli pereče, da je dolžnost strank na desnici storiti vse, da se provizorij kolikor možno naglo dožene. Temu je pritrdila skoraj vsa komisija. Badeni pa je še dejal, da vlada nikakor ne namerava zaključiti parlamenta po dogujanju provizorija. Rešiti treba še vprašanje o kontingentu novakov in budžetni provizorij, na kar se skličejo — kakor vedno — dež. zbori koncem decembra.

Italijanski klub v avstrijskem državnem zboru je igral v poslednjem času navzlic piclemu številu svojih članov važno nlogo. O tem se z Dunaja poroča „Agrar- und Ztg.“, da so se približevali klubu z obeh strani jako prijazno. Italijanski poslanci so se vedno trudili za nekako posredovalno nlogo in možno je, da se jim izroči posneje jedenkrat še prav častna in važna naloga v tem (posredovalnem) smislu. Kriz je z njimi le zato, ker niso tolerantni. Kjer so v manjšini — na Tirolskem — prosijo na vsa usta pomoči; kjer so pa v večini — n. pr. v Trstu — zatirajo manjšino. No, v poslednjem času, pravi dopisnik zagrebškega lista, so pokazali italijanski poslanci toliko razsodnosti, da se je možno nadejati se, da bodo vplivali tudi na svoje tridentinske narodne in politične prijatelje. Ako bi šli ti v Locmost, našli bi v deželnem zboru povsem drugačen sprejem kakor so ga včasih. Že dober zgled bi nas veselil, da se je dogal vsaj v jedni kronovini mir mej dvema narodnostima. Te vrste je pač narekavala želja vlade!

Proti preložitvi istrskega deželnega zbora. „Societa Politica Istriana“ je izročila po posl. Bartoliju zbornici peticijo, s katero ugovarja preložitvi istrskega deželnega zbora iz Poreča

LISTEK.

„Ples v maskah.“

Velika opera v 3 dejanjih, spisal F. M. Piave, uglasbil Giuseppe Verdi. Poslovenil A. Funtek. (Konec.)

Renato, ne spoznavši v temi svoje gostozastre soproge, da Rihardu svoj plašč ter mu pokáže, na kateri strani je možno učeiti zarotnikom, kateri so ga še videli in ga spoznali, rekoč:

Z nepoznano sestalo se je damo,
Iz nežne te sreče poderem ga v jamo,
Grof groba se drzen dotika že sam.

Renato mora prisedi svečano Rihardu: „da spremi damo v mesto zastirto tako in niti besede vso pot ji ne da, in da loči od nje se in gre ko pride do mesta“. Rihard odide, in že se bližajo zarotniki, ki osupnjeni spoznajo, da pred njimi stoji Renato, a ne Rihard, katerega so iskali. Hoteči videti, kdo je nepoznanka, navalijo nanj, Renato potegne meč, da jih kaznuje za to drznost. Amalija, vsa zbegana, plane mej borilce, pajčolan ji odpade — splošna osuplost!

Vsi spoznajo — Renatovo ženo!

Kakor bridek nož režejo Renata v srce zamekajoče besede Samuela, Toma in drugih zarotnikov:

Glej, v tihí noči, ko vse že sniva,
Zaljubljen tukaj z ženo se skriva,
In ž njo se mili in nji se laska,
In srka ljubav z nje ust skrivaj!
Ha ha ha, ha ha ha, ha ha ha!
Oh, tej povesti se bo po mestu
Vse smijalo, da boše kaj!

Ves potrt od srdu in srama stoče Renato:

To je plačilo, da sem ga rešil!
Na ženi moji se je pregrešil,
Ime oskrunil je moje častno,
Srce mi stl za vekomaj!

A kmalu se približa Samuelu in Tomu rekoč: „Ali bi hotela k meni priti v hišo jutri zgora?“ ter doštavi na njiju vprašanje, hoče li sadoštila, de: „Ne, ves drug je moj namen — jutri Vama razodenem“ Zarotnika obljubita priti in vsi odhajajo ponavljaje porogljivo sasmehovalne besede.

Zvest prisegi reče Renato Amaliji z zadržanim srdom:

Tako veže me prisega, da do mesta z vami grem!

Ona pa obupno vsklikne:

Groza mi na prsi lega pri mrtvaškem glasu tem!

Zborovo porogljivo petje se izgublja v daljavi, Renato pa odvede vso potrtro soprogo domu.

Tretje dejanje: Na Renatovem domu. Ves razburjen dovedel je Renato soprogo domu, zaklene vrata in položi meč na mizo, besneč:

Glas mi tvoj v srce ne seza,
Zla ne more jok izmiti,
Milosti pri meni ni,
Kri me plača, tvoja kri!

Amelija se opravičuje:

Ali vedi, da tvoja jeza
More tudi kriva biti —
In dovolj ti je le sumnja? —
In dolžiš me in ne čutiš
Milosti pravice več? —
Če je bilo zanj srce,
Pa čistó mi je ime!
Bog ve, da mi jedna duša
Več ljubezni ne okuša!

Renato nevoljno vsklikne:

Dokončaj žel! Časa ni —
Kri me plača! Tvoja kri!

Amelija vsa potrtá prosi:

Jedno željo slušaj še! — Prosim! Zadnja prošnja je!
Umrem, a ne odreci — te vsaj iskrene mi želje,
Da še objamem dete — jedino mi veselje!
Če pa odrekaš soprogi — poslednjo milost to,
Materi vsaj ubogi — izpolni to željo!
Umrem, a pokoj mi dobi — ob sinku duša jedna,
Ko mi sedaj odbila — ura bežeča je zadnja!
Oh mater, ki jo pogubil — bode očetov meč,
Moj sinček bo poljubil — a potem nikdar več!

Globoko ganjen dovoli ji Renato, da sme objeti že svoje dete, ter da v pokoji tam zakrije rudečico in sramoto svojjo. A ne nje, slehčne ženske,

v Palj. Ugovor zagotavlja, da se preložitve nihče ne brani iz animositete napram Palju, temveč da izvira protest iz uvaževanja, da je vsled samovlastne odredbe vlade kršen istrski deželni zakon, ki podaja deželi pravico, da se udeležuje zakonodajstva ter ima torej tudi pri izpremembi deželnega reda važno besedo. Državni zbor naj zagotavlja blagovoli prisiliti ministerstvo, da se natančno ravna po deželnih zakonih. — Ta peticija je pač le udarec po vodi!

Proti dvobojem Pruski pravosodni minister je poslal vsem državnim pravdnim odlok, ki zahteva, da se postopa proti dvobojevalcem ostreje kakor doslej. Ta odlok se smatra za izpolnitev Hehenlohejeve obljube, katero je dal parlamentu že pred letom. Odlok se splošno pozdravlja. Doselej se je prisojala dvobojevnikom skoraj vedno le najmilejša kazen, vsled tega so dvoboji na Nemškem že nekaj navadnega.

Najvažnejša naša naloga.

IV.

Kako pa naj dvignemo materialni blagostan slovenskega naroda?

To je praktično vprašanje emicentne važnosti. Prav za prav odgovor na to vprašanje ni več moja dolžnost, saj razumim sam zakon kulturnega razvoja iz običnega, znanstvenega, filozofičnega stališča. Pa dasi so za odgovor na to vprašanje drugi pozvali, ki žive mej ljudstvom in poznajo vse praktične potreb, hočem vendar i jaz nekoliko spregovoriti o tem. Prosim pa takoj oprostjenja, če se kažem nezadostno praktičnega ekonomista. Upam in vem, da je dobrih ekonomov v domovini, in ti bodo rešili to vprašanje boljše, tudi bolj organizatorično za ves slovenski narod kakor jaz, ki sem vesel, če le s teoretičnega stališča nagnem osobito praktično izobražene (tehnike, posestnike, obrtnike, pa tudi duhovnike, juriste i. t. d.) k naši najvažnejši nalogi sedanjega časa.

Če bi imel narod naš svoje krepko premoženje, in če bi umel higijenično, zdravo rabiti prirodne darove v telesno in duševno okrepitev, potem se nam ni bati naših sosedov. Toda vedimo, da je delo važno, da moramo v tej res narodni organizaciji biti celi možje! Nemci in drugi so lahko kdaj pa kdaj brezmiseln, ker so mogočni; pri nas pa je vsaka moč draga in mora dobro pristojati v skupni narodno organizatorični aparat? ta v to organizacijo so pozvani vsi stanovi!

Pri tej priliki, ko govorimo o skupni, zlasti ekonomični organizaciji, dovoli se mi naj, da povdarjam tudi slovenski etični ali pravni moment! Kakor člena malega naroda moramo imeti, rekli bi, drugo boljše moralno kakor jo imajo člena velikih narodov. Saj pa je takšna morala v korist tudi pojedincu. Če se hočemo vzdržati — in moramo se kakor smo gori rekli — treba nam je vse naše, fizične in duševne sile dobro, štedljivo v porabiti; čuvati nam se je onih napak in izrastkov, ki

ne zadene kazni; druga, da druga kri izpere naj sramoto! — Kri izdajalca, čegar podoba visi v sobi. V znameniti ariji daje Renato duška svojim čutilom:

Bil si ti, ki oskrnil si dušo to,
Slast in ponos mi duše udane!
Žil sem zate, toda kleti zločin je tvoj
Zdaj ostrupil vesoljni mi svet!
Prav takisto te plača tvoj prijatelj najboljši,
Izdajalec pa bodi proklet!
O sladkosti minule, o spomini
Na objeme, na blaženo dobo,
Ko Amelija je čista krasna tako
Mi v naročju sanjala ljubeč!
Vse je končano! Sovraštvo le
Smrti še žijem! Ljubezni ni več!

Zdajci nastopita pozvana zarotnika Samuel in Tom, katerih naklepe pozna Renato, da namreč strežeta Rihardu po življenju. Smrtuo razžaljeni dosedanji prijatelj Rihardov se jima razodene, da se jima pridruži, da umori Riharda. Oloči naj žreb. Mej njihovim razgovorom vstopi Amelija, naznanivši, da je paže Oskar prinesel grofovo vabilo na sijajen ples v maskah. Zarotniki se spogledajo, češ, to bo ugodna prilika in določijo, da se spoznajo na višnjem domjnu z rdečim trakom na levi rami, geslo pa bodi: Smrt! Žreb je odločil, da izvrši osvečeno Renato, ki radostno vzklikne:

Jaz! Ta sreča! O pravična osoda,
Ki naklanjaš mi osvečeno čin!

se pri naših velikih sosedih kažejo v toliki izobilici! Res, niti mi nismo angelji, ali možno je, da se izogibljemo gulobe moderne hipercivilizacije. Nekoliko resnosti Tolstega ne bi nam nič škodilo, in značilno je, da se upravičen moment pri Rusih, torej pri slovanski bratih, naglašajo.

Navedem naj neki poseben vzgled, ki je vreden da se nanj oziramo na tem mestu; mislim naše dijaštvo. Uteča se mladež je pri malih narodih velike važnosti v vseh v socijalnopolitičnih in kulturnih zadevah. Pa kam se je bilo zaletelo v še ne davno pretekli minulosti naše dijaštvo? ... To se je že bičalo dovolj. Ne posnemajmo vendar slepo v vsem svojih sosedov! Zvezimo organizirano in zdravo dobitke svetovne kulture z našim temperamentom in s sedanjim razvojem! Če poginja dosti pristašev velikih narodnosti na izrastkih bolne civilizacije, vkljub temu ostane narodnost mogočna; pri nas se pa vsaka izgubljena moč — in koliko smo jih že pred časom izgubili! — bridko bridko pogreša. Ravno ker nas je malo, treba nam tem bolj napeti vse svoje moči! In kolik nedostatek je pri nas upravičena razumnost! Koliko pa imamo na pr. medicinskih, juridičnih ali tudi univ. filozofičnih profesorjev! Pa saj nam celo v nižjih naših uradih it. l. morajo nastavljati tujci!

Imejmo zlasti vedno pred očmi, da največji sovražnik človeške srede v naših časih sta alkoholizem in venerizem! (Toliko zadostuj na tem mestu, dasi ne bi škodilo, še boljše narisati naše najhujše nasprotnike, ki nam razjedajo telo in srce.)

Duga stvar, katero hočemo tukaj oment, je pojav socijalizma v Slovincih. Ako čitaš „Delavca“, čitaš kopijo „Arbeiter Ztg.“ ali berolinskega „Vorwärtsa“. Za boga! Ali so pri nas iste razmere, kakor na Dunaju ali v Berlinu? Ali imamo sploh slovensko veleindustrijo, slovenski velekapital? Naj se šibajo socijalna zla, ali vendar razumno! V Slovincih in v avstr. Slovanih v obče mora biti socijalno gibanje povsem drugačno nego pri ekonomično razvitih narodih z veleburžvazijo. Socijalno gibanje in socijalizem naj služi v prosep duševne in moralne izobrazbe zanemarjenega ljudstva ali naroda, to je njegov blagi poklic. Naj se tudi ne pride z zofizmom: „za bodočo družbo nam je skrbeti, za sedanjost kaj skrbeti je nazadnjaštvo“. Ali ne vedo zvesti učenci trojedinega hegelovega marxizma, da utegne stoprv vsestransko razvita tehnika modernega — oprostite — meščanstva imeti za seboj kako socijalistično družbo? Stati moramo vendar na realnih tleh in še le izcajati te upirati oči na lepšo bodočnost. Jaz bi tudi rajši bil angelj nego slaboten človek, toda — ne gre. Slovenski narod je v obče proletarski narod, in od proletarca se ne more zahtevati, da bi na poboljšanje svojega položaja čakal — v bodočo družbo! Sedaj mu bodoča družba menda malo pomaga. Pa saj so celo socijalni demokratični poslanci naše drž. zbornice morali slednjič

Predno odide Oskar, naznani mu Renato, da pride na ples in soproga tudi z njim.

Sprememba: Rihard je v svoji pisalni sobi in je podpisal ravno list, da se Renato vrne na Angleško in z njim soproga — tako naj se konča nesrečna ljubavna strast — Rihard se žrtvuje, da obrani čast soprogi prijatelja. Paže Oskar prinese listič od neznane dame, s katerim ta svari grofa, da mu preti smrtna nevarnost, ako pride na ples, ker mu zarotniki preže po življenju. Rihard pa hoče še enkrat videti Amelijo, da se za vselej poslovijo od nje.

Pozorišče se spremeni v plesno dvorano, mej vrvenjem mask in gostov, spozna Rihard zakrinjano Amelijo in ravno ko se poslovlja od nje, zabode ga Renato, ki je po zvijači izvedel od Oskarja, kakšen kostum ima grof. Nastane splošna razburjenost, straže pristopijo, da odvedo morilca, a grof mu umirajoč odpušča, prisezajoč še enkrat, da je ljubil res Amelijo, a da je čista njena čast!

V smrtnih hipih, ko Bog me čuje,
Ti prisegam: Najsi sem ljubil
Tvojo ženo, a pogubil ji nisem časti!
Tvoj sum je kriv! To povelje bi njo in tebe
Jutri že poslalo v daljo.
Nikdar nisem zabil sebe,
Čisto vidiš jo pred seboj!

Renato ves skesan poklekne poleg umirajočega guvernerja in zavesa pada.

povdariti, da jim je za eventualno izboljšanje obče bede širnih mas. Torej bi bil marxističen greh, če se gleda za aktualno, hitro povzdigo materialnega blagostana našega proletarskega naroda?

Dopisi.

Iz Žirov, 20. novembra. Dopis v „Slovenca“ iz Žirov 15. t. m. kot odgovor zadnjemu dopisu v „Narodu“ o sednjih deželnostranskih volitvah napada tudi mene in to v obliki denunciacije. Ne odgovoril bi in ne pisal o tem, saj je stvar za narodno stranko tako ugodna in častno rešena, naj se „Slovenec“ dopisnik še tako jezi in laže. Vsekdar sem bil nasprotnik osebnih in drugih prepričkov po listih in tudi zdaj sem še tega mnenja, a sili me k temu „Slovenec“ očitano, kakor da bi bil dopis v „Narodu“ jaz pisal. Vaj tako je razvidno iz „Slovenca“ in tudi sem že nekaj o tem slišal iz ust tujajšnjih prebivalcev. Slovesno povem, da dopisa nisem pisal, niti bil v kaki zvezi z dopisnikom. Sicer pa „Slovenec“ dopis ni drugega, nego vrsta zverženih lažij. To se sme vsakemu povedati in se mu tudi lahko dokaže. Vseučeni dopisnik v „Slovenca“ pravi, da sem obletel vse bribe in doline za časa volitev. Povem vam naravnost, da sem jako slab turist. Tudi tega treba ni bilo. Potreba je pa bila vam. Po ostankin „vohčev“ se mi sline niso cedile, kajti narodna stranka je imela dovolj ostankov na dan volitve in to pravim poštenim potom, če vi še tako vpinate, da ste le vsled sleparjenja pri volitvi propadli. Nisem šel isti dan v Ljubno, ko je gosp. Jakob na Breznici maševal ter potem skozi Korita agitiral do Ledin. Nisem mu šel podirati, niti nisem vedel ne, da je bil gosp. Jakob isti dan dopoldne v Ledinah. Da bi mu jaz pisal ali določeval pots, no, kaj takega pa naravnost odklanjam. Kot duhovnik že ve, kaka pota ima hoditi, boljše nego mi, brezverski lajki, kakor nas vi imenujete. Radi moje šole na dan volitve bodite brez skrbi. To je opravil že gospod voditelj. Tudi nisem iste pustil na lastno voljo. Prosil je za me gosp. župana gosp. nadkomisarja. Povem vam, da bi mi bila 1 ura šole ljubša, nego 6 1/2 ure pisati. Sploh pa pometajte pred svojim pragom, imate tudi dovolj nasmetano! Metlo, ki jo nam ponujate, je ne sprejememo in jo vam vračamo. Kakor že omenjeno, ima vsaj dopis obliko denunciacije. To seveda je pošteno pri vas? Pa delajte, kakor kočete, škodovati mi ne morete, saj na slabše priti ne morem. Reče sem in reče ostanem kot učitelj, če nam še tako plače urede. Ovdala vsaj in to gotovo je tudi vaša stranka tukajšnjega dacarja z brezimnim pismom. Podtika se mu celo nepoštenje, namenoma mu školovati ali ga celo ob službo pripraviti in to očeta petorici otrok. Sam vas bodi, pošteni! Govorilo se je o meni: kar gosp. kaplan seveda, mu jaz podrem v šoli. Čemu pa obrekujete? Naznanite me višji školski oblasti, ako se ne držim postavnih določil! Se bodem že zagovarjal. In kratka: Vse dopis ni drugega kot laž, katera se lahko dokaže. Volitev se je popolnoma redno vršila. Samo gosp. kaplana je moral gosp. nadkomisar, ki je volitev vodil, radi agitacije v volilni sobi opomijati! Volilni imenik je bil vsakomur določen čas na razpogled. Mesto, da ste podplate trgli po brihah, mar bi bili tega pregledali in čitali tistih 50 nepostavnih volilcev. Svede sta te našli šele teden po volitvi. Ko bi bili ti vaši, bilo bi vse prav kot je bilo pred dvema letoma. Da ste bili od početka v večini, je pa to, ker so bili volilci razvrščeni po davku, a ne v abecednem redu. Da je slednje, ne bili bi imeli nikdar večine. Radi priduševanja obrnite se le na se. Vaši so si še prejšnji dan pustili glave rezati, ako ne zmagojo, posojevali glasove itd. In to so bili vaši vzor-možje. Povejte mi, na kakšni podlagi je pa to? Kar je govoril po volitvi vaš mož prvak našemu volilcu, je zmožen le kak pobalin v najrazuzdanejši zganjariji. Besede so take, da jih ni možno rabiti. Dovolj bodi. Padli ste, da bolj meste mogli. Zasluge za ta padec pripisite drugim, ne meni. Jaz nisem zmogel, niti nimam sredstev v to. Volitev je končana in zadovoljna je z njo tudi večina volilcev vaše stranke, ki noče nič vedeti o kakem klerikalnem kandidatu. Da je nekaj istine na tem, svedoči tudi to, ker niso hoteli voliti obeh, na volilnih listih pisanih, oziroma tiskanih duhovnikov. Morali ste jih brisati ter na njih mesto postaviti po-avetajake! To svedoči dovolj. Kaj hočete še več? Onenjal sem že, da sem nasprotnik razprtijam, so-sebno v listih. Če pa drugače ni mogoče, naj bode. Zgodovinar bo pa imel dovolj živih virov, ki vam niso ravno v čast. Pisane bi lahko zdaj popolnoma prezrl. Pišite zdaj, kar hočete, denuncirajte in kar vam drago, jaz sem na razpolago. L. Perko.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. novembra.

— (Osebna vest.) Notarski kandidat gospod Karol Pleiweis je imenovan notarskim substitutom ter je prevzel vodstvo pisarne bivšega notarja g. dr. Zupanca. — Codellijev kanonikat je dobil kaplan g. dr. Ivan Mauring.

— (Petindvajsetletnica „Glasbene Matice.“) Dne 8. decembra praznovala bo „Glasbena Matica“ petindvajsetletnico svojega obstanka, ne ravno brupno, a dostojno v mejah njeje odkazanega delokroga. „Glasbena Matica“ izda ob tej priliki jubilejsko knjigo, obsežajočo 80 priljubljenih meških zborov in drugih zanimivih podatkov in kapih šest pol obsežno izvestje; imela bo rešeni dan slavnostno sejo v dvorani „Glasbenega doma“, na večer prirediti koncert, za kateri je zložil g. E. Gangl prolog, koncertu pa bo sledil komers. Koncert in komers se prirediti v „Narodnem domu“. Vabila se začnejo kmalu razpošiljati.

— („Glasbena Matica“) Na rednem občnem zboru „Glasbene Matice“ meseca julija t. l. izvoljenemu častnemu članu, g. deželno sodnemu svetniku Vencajzu izročila je v nedeljo posebna deputacija odbora „Glasbene Matice“ (gg. predsednik Ravnihar, podpredsednik Svetek in tajnik Bele) lično izdelano diplomu in sicer s primernim ogovorom predsednika, za kar se je slavljence ginjen zahvalil. Diploma, katero je izdelal g. M. J. a m a, je okusno slikana, ter predstavlja novi „Glasbeni dom“, dve pevki v slovenski noši in stolp cerkve sv. Štefana ter pregled dunajskega mesta, kar vse spominja na zasluge gosp. Vencajza za „Glasbeno Matico“. Bodi to gosp. svetniku Vencajzu v vzpodbudo k nadaljnjemu uspešnemu, prijateljskemu in skrbnemu sodelovanju v prosep naše, za kulturni razvoj narodov gotovo prevažne „Glasbene Matice“!

— (Socijalni demokratje in krščanski socijalisti.) Mi smo priobčili kratko poročilo o graških izgradih, pri kojih je bil ubit vboj delavec, prej kot ne slovenskega pokolenja. Samo ob sabi je nmevno, da nismo odobrvali postopanja socijalno demokratičnega delovstva, dasi imamo še danes prepričanje, da celi poslanec Axmann, in naj ga „Slovenec“ še tako greje na svojih prah, ni toliko vreden, da se je radi njega ugonobilo človeško življenje. Včerajšnji „Slovenec“ pa piše: Torej Axmann je najnedostojnejši človek v zbornici, socijalni demokratje pa so najbolj olikani, ker so zakrivali toliko surovostij pri teh izgradih. Ta olikanost se mora sed ti res le po znanih „Narodovih“ načelih o dostojnosti! Tu jo imamo pred sabo tisto nezmotljivo legiko dr. Aleša, ki je kakor vihar, pred kojim se mora vsaka druga razsodnost do zemlje pripogniti! Počas, filozofski rezreček, nam vi in vaša logika nikakor ne imponujeta tako, kakor Vam samemu! Če smo pisali, da je Axmann jeden najnedostojnejših poslancev v zbornici, a tem še nikakor ni rečeno, da je najnedostojnejši. In če nerazsodne mase, ki ni hotela poslušati neenih in neenih Axmannovih fraz, in ki je bila prej kot ne po slabostnih vodteljih fanatizovana, nismo s polnimi ustmi prokleli, potem s tega še nikakor ne izvira, da imamo socijalne demokrate v Gradci za najbolj olikane ljudi! Ali „Slovenec“ dostojnost se kaže vedno v tem, da nam mej vrste nekaj zapiše, kar nikdo drugi mej temi vrstami ne čita. S tem pa je pridobljena podlaga za krščasko obrekovanje, brez kojega gospodje pri „Slovencu“ živeti ne morejo. Končno pa si z vso odločnostjo prisvajamo pravico, soditi o Axmannu, Gregoriju, mehaniku Schneiderju in drugih tako, kakor nam naša načela o dostojnosti predpisujejo! Če se tukaj naša načela ne strinjajo z enim blagoslovljenim gospodom pri „Slovencu“, s tega pa še kratko malo ne izbaja, da je naša dostojnost kraj vredna od — znane „Slovenčeve“ dostojnosti!

— (Slovensko gledališče.) Tuji „Knjižničar“, gotovo najboljša naša veseligr, ni napotnil gledališča. In vendar bi bil to zaslužil, saj je bila predstava, če tudi ne uzorna, pa vendar dobra in boljša kakor nekatere izmed zadnjih predstav naše drame, to pa po zaslugi gospe Danilove, katera je gotovo najboljša in najmarljivjša naših igralk, in g. Inemann, kateri je prav v tej ulogi dosegel že pred več leti najpopolnejši uspeh in v njej tudi včeraj pokazal svojo redko igralsko nadarjenost. Poleg teh dveh so se najbolj odlikovali gđ. Slavčeva, gđ. Hilbertova, lepo napredujoči g. Kranjec in g. Perdan, a zadovoljni smo bili tudi z gđ. Nigrinovo in gg. Verovšekom, Danilom, Lovšinom in tudi z g. Poljšekom, dasi bi bil ta sliom lahko kaj več naredil iz svoje uloge.

— (Uradni list) je včeraj priobčil originalno brzojavko z Dunaja, v kateri naznanja, da so bili predvčerajšnjim v cesarjevi navzočnosti zapriseženi novaki pomorščaki. Nas je ta brzojavka nekoliko

presenetila, ker dolej še nismo slišali, da bi se novaki pomorščaki zaprisežali na Dunaji, ali naše popolno zaupanje v zanesljivost in verodostojnost uradnega lista je udušilo vse naše pomisleke. Najbrž so ti novaki pomorščaki izbrani za tisto našo vojno brodoge, katero utegne kdaj braviti čast naše zastave proti znameniti, a doslej samo iz humanističnih listov zaapi švicarski mornarici.

— (Misterijozna dogodka) Iz Črnomlja se poroča, da so našu v poljskem gozlu dne 17. t. m. posestnika Janeza Lamuta z Grčica ustreljenega. Lamut je bil dan poprej v gozdu drva sekal. Na ročil je svojemu sinu, naj pride z vozom po drva. Sin je na določenem mestu pač našel pripravljena drva, očeta pa ni bilo nikjer videti. Ker se Janez Lamut tudi drugi dan ni vrnil domov, šli so ga ljudje iskat in ga našli mrtvega.

— (Pri občinskih volitvah) v Spodajem Dravogradu na Koroškem je slovenska stranka v vseh treh razredih sijajno zmagała. Slava zavednim volilcem!

— (Koroške novice) V zadnji seji občinskega sveta v Beljaku se je sklenila resolucija, s katero se odbrava postopanje nemških obstrukcionistov v državnem zboru, posebno dra. Lacherja, Wolfa, dra. Funkeja in Pradeja nasproti pa krščansko socijalni stranki in njega diktatorju dra. Lurgerju ostro grajo. — Trgovinska in obrtna zbornica celovška se pritoži na višjo instanco vsled nepravilnega vmešavanja c. k. okrajnega glavarstva v Velikovec v zadevi neke prošnje, ki je bila na zbornico vložena v slovenskem jeziku, a jo je taista nerešeno odvrnila. Zbornica je utemeljevala svoje postopanje s tem, da je njen uradni jezik samo nemški, okrajno glavarstvo pa je drugega mnenja. Zbornica pravi, da se ji s tem boče pravica krčiti in se je v poslednji seji radi tega odločila za ta korak. Naj le poskusi svojo sračo, vsaj pravica mora zmagati. — V nedeljo zvečer se je v Celovcu vlegel na železniški tir artilerist Franc Bielel ravno pred prihodom vlaka. D. šli vlak ga je na drobne kosce raztrgal.

— (Trgovsko obrtna zadruga v Gorici) to prevážno društvo za emancipacijo slovenskih trgovcev in obrtnikov na Goriškem od laškega kapitla je začelo svoja dela. Doslej je že blizu 300 deležev podpisanih in može, kateri so jih podpisali, dajejo, po zatrdilu „Pravice“, zadrugi že nekaj milijonov varščin. Začetek je torej jako lep, in želeli je, da se goriški Slovenci kar najbolj oklenejo te, po zaslugi dežel. odbornika dr. Tume zasnovane zadrge.

— (Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.) K obilnim pritožbam proti temu društvu objavljamo ta kričeči slučaj iz Volč pri Tolminu: Delavec Blaž Andrejšič iz Volč št. 13. je ponesrečil dne 3. junija t. l. pri zgradbi mostu čez Boko in si zlomil desno nogo na dveh mestih. Prepeljali so ga v bolnico usmiljenih bratov v Gorici, kjer so ga odpustili dne 12. avgusta, ko je nekoliko ozdravel. Od tega časa je za vsako delo nesposoben. C. k. okr. glavarstvo v Tolminu je odposlalo nemudoma vsa poročila o tej nezgodi delavski zavarovalnici v Trstu. A do danes, dne 18. novembra, nima ponesrečenec iz Trsta še nobnega odloka. Zima je že na vratih! Ubogi mož, sirota brez staršev in brez vsacega premoženja, nima ni gorke obleke, ni obuvala, ni potrebne hrane, in je navazan na dobrosrčnost usmiljenih ljudi, če noče poginiti lakote in mraza. In vendar mu tiče po zakonih primerna podpora od delavske zavarovalnice proti nezgodam v Trstu. Vprašamo slavno društvo: Zakaj ne reši tako dolgo te prošnje? Morda zato ker je poškodovanec — Slovenec?!

— (Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaju) priredi dne 2. decembra t. l. svoj III. redni občni zbor z naslednjim vporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva „Triglava“. 3. Poročilo razvijorjev. 4. Volitev jednega odbornika. 5. Služajnost. Lokal: Kastnerjeva restavracija. Začetek ob 8 uri zvečer. Slovenski gostje dobro došli!

* (Državna loterija.) Kakor znano, je v Avstriji dovoljena samo jedna loterija, pri kateri se kakor pri premijskih posojilih izplačujejo vsi dobitki v gotovini. To je državna loterija, katero priredi vsako leto loterijsko ravnateljstvo na Dunaji. Vsled posebne odredbe cesarjeve se določa čisti dobiček jedenkrat za civilne dobrodelne namene, drugokrat za vojaške dobrodelne namene. Srečkanje prihodnje (XIX) drž. loterije za vojaške dobrodelne namene se bo vršilo še letos in sicer 16. decembra. Določenih je 7278 dobitkov v gotovini. Glavni dobiček znaša 160.000 K., vsi dobitki skupaj pa znašajo 341.684 K. Srečka velja samo 2 gl.

* (Sv. Kanizij.) najnovejši katoliški svetnik, bo povod hudemu peresarskemu boju mej nemško protestantovsko in katoliško duhovščino. Evangeljska generalna sinoda hoče odgovoriti na papeževo encykliko z jako ostro resolucijo.

* (Čudna operacija oči) V Dublinu je imel neki odpušeni vojak Ryan dolgo časa hudo bolezen na očeh, končno sta mu odpadli oči trepalnici. Zdravniki so mu naredili od pravega keža novi trepalnici ter ju prišli na očen. Uverjeni so do cela, da Ryan ozdravi.

* (Ubegla redovnica) V torek ponoči je našla iz benediktinskega samostana v Gorjsem Klausenu, na Tirolskem 31letna redovnica, Katarina Rechenmacher. Noč je bila temna in deževna, ko je lezla črez visoki vrtni sid ter po skalovitem hribu došla v mesto. Prišla je ubožica v redovniški opravi v hotel „Pri kroni“, kjer so jo prijazen sprejeli ter ji pripomogli, da se je odpeljala domov. Sestra Florentina je bila že pet let v samostanu, a prestrogo ravnanje, vedni zapori, intrige in zlobnosti pa postoj so jo prisilili k begu. „V celici“ torej tudi ni mira in sreče!

* (Obleka od lesovine) je bila razslavljena v saksonski Turingiji. Izumila jo je tovarna Claviez & Comp. v Lipsiji, katera si je pridobila tudi pravico, izdelavati to blago, ki bode menda zelo ceneno ter se tudi ne bo lahko premočilo.

* (Policisti — morilci.) V Mexiki so 17. novembra v ondotni policijski ječi umorili nekega zlodejca Arroya. Umora je bilo zatočenih 13 policistov. Deset jih je bilo 22. t. m. obsojenih na smrt, jeden v ječo za 11 mesecev, dva pa sta bila oproščena.

Književnost.

— „Bog i Hrvati!“ — Pučki koledar. 1898. Broširan 50 novč., vezan 70 novč. — Ta ilustrirani narodni koledar s poslovnim in zabavnim prilogo, z mohamedanskim koledarjem, sejmovnikom in šematizmom je uredil jako spretno Vjekoslav Flejšer. Koledar je prirejen za katolike in pravoslavne ter so pridejana tudi narodna imena. Vsakemu mesecu je pridejan še „historični koledar“, ki sporoča za vsaki dan znamenit zgodovinski dogodek. Dalje slede zaglavja: Cerkvena krsna imena. — Kraljevski dom. — Poštarske in brzojavne pristojbe. V zabavnem delu so ti-le spisi: Sevastopolske pripovijesti. (L. v Tolstoj.) — Za sveti mir. (Al. J. rasek.) — Iz knjige „Pisma iz daleka“. (L. Štepan Kuparnikova.) — Arijadna. (A. Čehov.) — Titanija. (Ed. Jelinek.) — Tomko. (E. Jelinek.) — Na sjaju mesečini. (M. Morad.) V poučnem delu: Narodno gospodarstvo. — Župnik Krepp. — Osvrt na godinu 1897. Tekstu je pridejanih 30 večjih slik in manjših ilustracij, fotografij, portretov in pokrajinskih razgledov.

Slovenci in Slovenke! ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Telefonična in brzojavna poročila.

Dana 24. novembra. Današnja seja poslanske zbornice ostane zgodovinsko znamenita. Dogodki v tej seji so sramota za ves nemški narod. Nemška kultura se je pokazala v vsem svojem sijaju. Začetek današnje seje je bil še dosti miren, a mnogoštevilni obisk galerije je pričal, da so si nemški nacionalci naročili svoje občinstvo. Najprej je dr. Gross predlagal neke korekture zapisnika, o katerih predlogih je morala zbornica štirikrat glasovati po imenih. Potem so jeli Nemci predlagati, naj se glasuje imenoma o podanih peticijah. Ko sta bili končani glasovanji o dveh peticijah, je dr. Dyk predlagal, naj se s peticijami proti jezikovnim naredbam, katerih je bilo danes podanih 56 in katere so vse doslovno jednake, postopa sumarično, naj se namreč čitajo in zabeležijo samo imena podpisancev. Nemci so proti temu predlogu hrupno ugovarjali. Nad sto nemških poslancev je obstopilo prezidij. Vsi so hoteli govoriti, toda Abrahamowicz je energično postopal in napravil red s tem, da ni dal nobenemu besede, da bi govoril o Dykovem predlogu. Po nekih predlogih, katere so stavili Gross, Pergelt in drugi Nemci, oglasil se je za besedo Schönerer. Predsednik Abrahamowicz ga je vprašal, o čem misli govoriti. Ker na opetovano vprašanje ni dobil odgovora, je izjavil, da je Schönerer izgubil besedo. To je bilo znamenje za začetek škandala. Wolf in nekateri njegovi somišljeniki so planili na predsedstvo, divje tulili in grozili s pestmi. Wolf je Abrahamowicz uiztrgal zvonec iz rok. Poslanec Potoček je Wolfa pahnil v stran, na kar je hotel Wolf seči v žep, v katerem je imel neko večjo stvar, menda revolver ali kako železo, a slovanski poslanci so priskočili in to preprečili. Nastal je pravi pravcati pretep, pri katerem je Schönerer zbežal.

iz dvorane. Abrahamowicz je bil v tem sejo pretrgal.

Dunaj 24. novembra. Pol ure po opisnem velikem izgredu je Abrahamowicz zopet otvoril sejo. Ker se je Wolf ves čas potikal okoli predsedstva in je vse kazalo, da se pripravlja na nove škandale, ga je predsednik pozval, naj gre na svoje mesto. Wolf se ni udal. Nastalo je mrmranje na desni in na levi. Poslanci so se začeli zbirati okoli predsedstva. Nakrat so Nemci kakor razbojniki planili proti predsedstvu in unel se je velik pretep. Poslanci so se pobijali s pestmi in pehali. Schönerer je dvignil nezaseden ministerski fotelj in ga hotel vreči mejslovanske poslance, profesor na nemškem vseučilišču v Pragi, Pfersche, vodja praških nemških nacionalcev pa je potegnili nož iz žepa in začel kakor besen mahati krog sebe. Prizor je bil tako hrupen, boj tako intenziven, da se ne da popisati. Mnogo poslancev je ranje njih. Ko je predsednik videl, da ni upati, da bi nastal mir, je zaključil sejo.

Dunaj 24. novembra. Zatrjuje se, da je pravosodni minister grof Gleispach zaukazal višjemu državnemu pravdniku, da začne takoj postopati proti prouzročiteljem današnjih izgrediv v parlamentu. Schönererja in Wolfa da državno pravdnništvo še danes aretovati in ju obtoži radi hudodelstva javnega nasilstva.

Dunaj 24. novembra. Tudi poslanec profesor Pfersche se bo še danes aretoval.

Dunaj 24. novembra. Katoliška ljudska stranka je sklenila, da je glasovanje o nagodbenem provizoriju klubovo vprašanje. Temu sklepu so se pokorili tudi tirolski člani z Dipaulijem na čelu.

Dunaj 24. novembra. Za debato o nagodbenem provizoriju se je oglasilo 84 contragovornikov in 20 progovornikov. Ker se oglašenci niso sporazumeli, po kateri vrsti bodo govorili, se je to določilo potem srečkanja.

Dunaj 24. novembra. Več turških poslaničkov in poslaniških funkcionarjev je sporočilo turški vladi, da ne morejo dlje ostati na svojih mestih, ako se jim ne izplačajo njih plače.

Praga 24. novembra. Velika cukrarna v Počku je do tal pogorela. Škoda znaša nad milijon goldinarjev.

Narodno-gospodarske stvari.

Osební kredit po kranjski daželi

(Spisal Ivan Lapajne.)

I. Splošne lastninske in pridobninske razmere.

(Dalje.)

V soglasju s kakovostjo zemlje je gospodarstvo zelo razvito na Notranjskem in Gorenjskem. Živnoredja prinaša deželi še najbolj masten dobiček, ker se marsikatera živinica proda v sosedne dežele. Posebno se radi pečajo z odgojo mlade živine. Na Gorenjskem (v Bohinju in v kamniškem okraju) napreduje mlekarija, mej tem ko se s pitanjem goveje živine pečajo le večji posestniki; s svinjami in prešiči pa so na najboljšem glasu Dolenjci, ki napravijo, posebno manj premožni, ž njimi dober in lahek dobiček; tudi kućetno nosijo Dolenjci zelo pridno na trg.

Poljskih pridelkov (pšenice, rži in turšice) pridelava dežela komaj ali še ne, za domačo rabo; dovaža se žito z Ogerskega in Hrvatskega. S pridelki, ki igrajo v trgovini veliko vlogo (tobak in sladkorna repa) se pa kranjska dežela malo da ne nič ne ukvarja; z nasejanjem hmela so se napravili prvi poskusi v savski dolini. Lanu se čim delj manj seje, če tudi so v prejšnjih letih s tem semenom napravili po mešetarjih vedno dobre kupčije; tudi konoplja se malo ceni. Vina je dežela prej, predno je nastopila trtna uš, pač jako veliko pridelala, vendar se tudi tedaj ni veliko vina spravilo v trgovino, ker so je doma zelo čislali in zavživali. — Upati smemo po storjenih poskusih, da se v prihodnjem desetletju na novo zasade vsi uničeni vinogradi, in da se povrnejo, kar se vina tiče, nekdanji dnevi. Rekli smo, da se le majhen del prebivalstva peča z industrijo. Domače industrije je omeniti: naprava žime in žimnic, kakor tudi rešet iz konjske dlake (Stražišče pri Kranju), izdelovanje čipk v Idriji in okolici, slamnarija (v okolici Mengša in Kamnika) in še posebno industrija z lesom, ta-

kozvana „ribniška roba“. V manjši množini se izdeluje doma: sukno, koci, platno itd.

Večja industrijalna podjetja se nahajajo v Ljubljani, na Gorenjskem (za železo), v Idriji (za živo srebro in cinober), v Zagorju (za steklo), v Litiji itd.

Vender Kranjska, kar se tiče industrije ne zavzema imenitnega mesta mej drugimi deželami.

(Dalje prih.)

Odprto pismo*)

gosp. vitezu Kalteneggerju, c. kr. okr. glavarju v Radovljici.

V petek, dne 19. t. m. pelal sem se po cesti proti Radovljici. Na te cesti vidim redno: vestnega cestnega pometalca z grebljo, in Vas, gospod glavar z bicikljem. Navadil sem se te prikazni tako, da se ravnodušno peljem mimo jedne ali druge teh posvetnih oblasti. —

Omenjenega dne pa je bilo to drugače.

Kakih deset korakov pred mojim konjem ste se Vi, kakor nalašč, ozrli nazaj, bicikelj se je zasukal naravnost proti mojemu konju, ki je plašen skočil v stran, tako, da sem ga le z največjo silo zadržal, da ni krenil v jarek poleg ceste. Dasiravno ste videli, da bi bil jaz kmalu ponesrečil, mi niti odzdravili niste, kaj še, da bi bili izpregovorili kratko besedico: „Pardon!“

Ker vem, da Vi nikakor ne smete proti davkoplačevalcem igrati vloge turškega paše in ker imam pravico izobraženca, pisal sem Vam, proseč pojasnila za to Vaše ravnanje.

Toda godilo se mi je tako, kakor onim častnikom, proti katerim ste se tudi pregrešili z Vašim nesrečnim bicikljem!

Kje je takt, gospod glavar?!

Kaj smo vender zagrešili tukajšnji davkoplačevalci, da smo dan na dan, skoraj vsako uro izpostavljeni brezobzirni samovoljnosti svojega uradnika in njegovega divjega biciklja?!

Ker sem od Vas, gospod glavar, zamen čakal oprostilne besedice, prosim tukaj javno blagorodnega gospoda deželnega predsednika, da vsaj meni blagovoli priboriti zadoščenja. Drugi naj se sami oglašé!

S spoštovanjem

J. Čop

posestnik v Mostah.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Zahvala.

Družniki trdnice Tönniesove izročili so mi povodom praznovanja trdnice petdesetletnice znesek 200 gld. za mestne uboge.

D dolžnost si štejem objaviti ta plemeniti čin in izreči na njem v imenu obdarovancev iskreno zahvalo.

Župan: Iv. Hribar.

Listnica upravnštva.

Gospod A. K. Semič: Za 1 gld. priobčimo dvakrat.

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobroznane, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praska“, ki se dobi za nizko ceno in kateri upliva najbolj trajno na vse težkote prebavljenja. Originalna škatljica 1 gld. a. v. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (97-16)

Izborna deluje

Tanno-Chinin tinktura za lase

okrepčuje in ohranjuje lasišče in preprečuje izpadanje las. Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

— Jedina zaloga — (90-46)

lekarna M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta št. 1

zraven mesarskega mostu.

Telefon št. 68 v poljubno porabo.

Iz uradnega lista.

Izvršilne ali eksekutivne dražbe: Ivana Simiča posestvo v Belskem (drugokrat) dne 29. novembra v Postojni.

Josipa Witticha posestvo v Ljubljani premičnine (hišna oprava), cenjena 344 gld., dne 29. novembra in 13. decembra v Ljubljani.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 22. novembra: Ivan Brajar, kotlar, 37 let, Vodmat št. 47, pljučni absces. — France Škerl, knjigovez, 65 let, Sv. Petra cesta št. 16, pljučnica.

V hiralnici:

Dne 22. novembra: Genovefa Dermastija, delavka, 50 let, ostarelost.

V deželni bolnici:

Dne 20. novembra: Anton Hočevnar, starinar, 75 let, srčna hiba. — Uršula Marn, dnarica, 76 let, pljučnica.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Novembar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padarina v mm. v 24 urah
23.	9. zvečer	743.2	2.2	sl. jug	jasno	
24.	7. zjutraj	739.9	-1.8	brezvev.	megla	0.0
	2. popol.	736.7	4.1	sl. svzh.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 4.3°, za 2.4° nad normalom.

Dunajska borza

dne 24. novembra 1897.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 35 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 35 "
Avstrijska zlata renta	122 " 80 "
Avstrijska krona renta 4%	102 " 25 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 25 "
Ogerska krona renta 4%	100 " 10 "
Avstro-ogerske bančne delnice	947 " — "
Kreditne delnice	354 " 90 "
London vista	119 " 95 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58 " 95 "
20 mark	11 " 78 "
20 frankov	9 " 54 1/2 "
Italijanski bankovci	45 " 37 1/2 "
C. kr. cekini	5 " 68 "

Dne 23. novembra 1897.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	160 gld. 25 kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	192 " 50 "
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	129 " — "
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlsti zast. listi	98 " 50 "
Kreditne srečke po 100 gld.	200 " 50 "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Rudolfove srečke po 10 gld.	24 " 50 "
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	162 " 25 "
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	431 " — "
Papirnatí rubelj	1 " 28 3/4 "

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1897.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Ob 6. uri 15 m. zjutraj mešani vlak. — Ob 12. uri 55 m. popoldne mešani vlak. — Ob 6. uri 30 m. zvečer mešani vlak. — **Prihod v Ljubljano.** j. k. **Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 52 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 20 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta. Zella ob jezeru, Lend Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novoga mesta in iz Kočevja.** Ob 8. uri 19 m. zjutraj mešani vlak. — Ob 2. uri 32 m. popoldne mešani vlak. — Ob 8. uri 35 m. zvečer mešani vlak. — **Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 20 m. zvečer. (962-269)

Jože Medven, ribič iz Kostanjevice,

bode pripeljal v petek dne 26. t. m. v Ljubljano

lepih in finih rib

kateri bode po nizki ceni prodajal. Ako bode kupčija z ribami dobra, se zaveže, celo leto zmirom z dobrimi ribami postreči. (1809-2)

Išče se spreten (1806-1)

stenograf

za nemški in slovenski jezik, ako mogoče tudi trgovinsko izobražen. Vstop takoj. — Ponudbe s pogoji na upravnštvo „Slov. Naroda“ pod šifro „M.“.

5 vinskih sodov

ravnokar izpraznjenih, ima na prodaj Ivan Gostinčar, Vavče, pošta Zalog.

Istotam se tudi prodaja (1782-3)

mala Wertheimerica.

Pozor kolesarji.

Društvena dvorana

I. kolesarskega društva v Ljubljani

nahaja se z dnem

24. novembra t. l.

na Sv. Jakoba trgu

(Virantova hiša). (1816)

Zdravo!

Odbor.

Vsakovrstne vozove
kočije, poštne vozove, bagrle
izdeluje po naročilu (1402-11)
Fran Srša, kolar, Vir pri Domžalah.

Vrt se odda v zakup.

Za čas od dne 25. januarja 1898 naprej se odda v zakup vrt, kateri se nahaja v varni legiji in skorja sredi mesta pri hiši v Ljubljani, Gradišče št. 16.

Vrt je prostran, ima površine za šest vrst gredic, dalje dva zidana, s steklom krita gredičnjaka zidan cvetličnjak in pa zidan rastlinjak, katera oba mejita na v sredi med njima se nahajajoče stanovanje za vrtnarja, obstoječe iz pritlične sobe in kuhinje, iz pristranske sobe in pa iz podzemeljske kleti, namenjene za shrambo.

V slednji se nahajata dva ognjišča za cvetličnjak oziroma za rastlinjak. V rečenem vrtu se izvršuje vže dolgo vrsto let nmetno in trgovinsko vrtnarstvo.

Zakupne poudbe izročajo se naj lastniku **Dr. Franu Munda, odvetaiku v Ljubljani** (1183-31)

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch

tovarna delavov

Ljubljana, Mestni trg 15

Najnižje cene

Trgovski pomočnik

z najboljšimi spričevali, izurjen v vseh strokah trgovstva
išče službe do 1. ali 15. decembra.
Ponudbe naj se pod „Trg. pomočnik“ pošiljajo
upravištvu „Slovenskega Naroda“ (1815-1)

Dr. Friderika Lengiel-a Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrtja njeno deblo, je od pamtveka znan kot najizvrstnejše lepilo; ako se pa ta sok po predpisu izumitelja pripravi kemičnim putem kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.

Ako se namaže zvečer ž njim obraz ali drugi deli polti, ločijo se že drugi dan neznatne luskinde od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgledi na obrazu nastale gube in kózáve pike ter mu daje mladostno barvo; polti podeljuje beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nosno rudečico, zajedce in druge nesnažnosti na polti. — Cena vrču z navodom vred gld. 1.50.

Dr. Friderika Lengiel-a BENZOE-MILO.

Najmilejša in najdobrodejnejše milo, za kožo nalašč pripravljeno, 1 komad 60 kr. (329-18)

Dobiva se v Ljubljani v Ub. pl. Trnkóczy-ja lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna naročila vzprejema W. Heun, Dunaj, X.

V kratkem izide
jedini
slovenski stenski koledar
za 1. 1898

za urade in pisarne jako prikladen. Obsegal bode tudi prostor za dnevne beležke.

== Cena 25 kr., s pošto 35 kr. ==

Naročnino vzprejema (1767-3)

Ivan Bonač v Ljubljani.

Nagrobne vence

v največji izberi in
po najnižjih cenah

trakove k vencem

z ali brez napisov
v vseh barvah

(98-89) priporoča

Karol Recknagel.

Št. 38.949.

Razglas.

(1785-2)

Na podstavi § 16. ministerskega ukaza z dne 23. maja letos št. 130. drž. zak. se razglašá sledeče:

1. V Ljubljani izdaja spričevala v dosego pravice ubogih župan ali pa njegov namestnik.

2. Strankam, ki želijo dobiti kako spričevalo, oglasiti se ja ob navadnih uradnih urah pri referentu za uboge, magistratnemu svetniku **Iv. Vončini**, in prinesiti seboj oziroma dopolniti vse za izpolnitev dotične vprašalne pole potrebne pripomočke.

3. Če stranka za spričevalo prosi pismeno, priložiti mora prošnji primerno izpolnjeno, podpisano n od hišnega posestnika potrjeno vprašalno polo.

4. Nadaljne poizvedbe, ki so za določbo pridobinskih, dohodninskih in imovinskih razmer potrebne, vrše se po okrajnih načelnikih.

5. Po teh poizvedbah izda se potem stranki zahtevano spričevalo ali pa se tako spričevalo odreče.

6. Stranki, kateri se odreče spričevalo, dopuščeno je pritožiti se na c. kr. deželno vlado v Ljubljani v 14 dneh.

7. Potrdilo teh spričeval po služnikih dušnega pastirstva se ne zahteva.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 14. novembra 1897.

Štv. 155/pr.

(1759-3)

Razpis inženirskih mest.

Pri deželnem stavbinskem uradu kranjskem v Ljubljani sta oddati:

1.) služba **deželnega inženirja** s plačo 1500 gld. in aktivitetno doklado 250 gld. na leto ter s pravico do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 100 gld.;

2.) služba **stavbinskega adjunkta** s plačo 900 gld. in aktivitetno doklado 150 gld. ter s pravico do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 100 gld.

Prosilci za te službi pr dlože naj svoje z dokazili o starosti, znanji slovenskega ali kakega drugega slovanskega ter nemškega jezika, dalje s spričevali o vsposobljenosti v inženirski stroki podprte prošnje

do 10. decembra 1897. leta

deželnemu odboru kranjskemu.

Pristavlja se, da se bo pri oddaji službe deželnega inženierja oziralo zlasti na take prosilce, ki imajo praktične skušnje v hidrotehnični stroki.

Deželni odbor kranjski.

Ljubljana, dne 11. novembra 1887. l.

VIZITNICE Národna Tiskarna.

priporoča

Št. 39789.

Ustanove.

(1793-3)

Dne 2. decembra letos oddale se bodo pri magistratu **mestne cesar Fran Josipove jubilejne ustanove**, namenjene **mestnim revežem**, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.

Prošnje za podelitev teh ustanov, katerih je dvanajst, in sicer dve po 25 gld., deset pa po 20 gld., vložiti je **do 26. t. m.** pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 18. listopada 1897.

Na Najvišje povelje Njega c. in kr. apost. Veličanstva.

XIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrotvorne namene avstro-ogerske države.

Ta denarna loterija — jedina v Avstriji zakonito dovoljena — ima 7278 dobitkov v gotovem denarji v skupnem znesku 341.684 kron.

Glavni dobitek:

160.000

kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki.

Žrebanje bode nepreklicno dne 16. decembra 1897.

Srečka velja 2 gld. a. v.

Srečke se dobivajo pri oddelku za drž. loterije na Dunaji, I., Riemergasse 7, v loto-kolekturah, tabačnih trafikah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; načrte igranja dobé kupci srečk brezplačno.

S ečke se poštnine prosto razpošiljajo.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov.

(1485-6)

Oddelek državnih loterij.

Občno kot najboljši priznani izdelki

ovratniki, manšete in srajce

imajo našo zokonito zavarovano

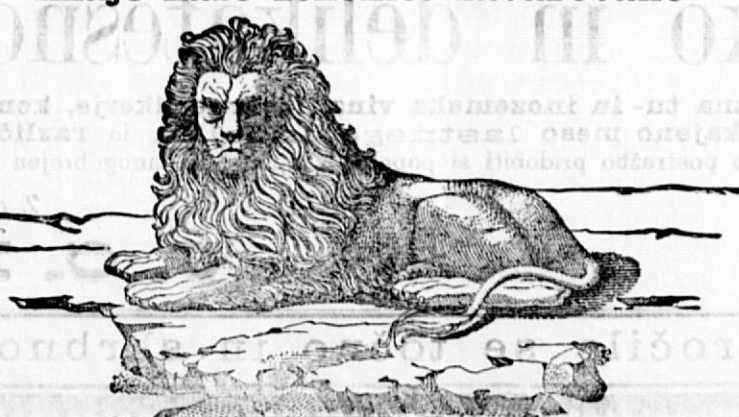
le v o v o

in se prodajajo

prodajalnicah za moško

v tu- in

M. Joss & Löwenstein,
PRAGA, VII.

marko

v najboljših

modno in platneno blago
inozemstvu.

Na drobno se pri nas ne
prodaja. (641-9)

Išče se učenec

kateri bi imel veselje, učiti se urarstva. — Natančneje se poizve v upravnistvu „Slovenskega Naroda“.

(1784—3)

Trgovski pomočnik

izkušen trgovine z mešaním blagom, zmožen slovenskega in nemškega jezika, si želi premeniti svojo sedanjo službo. Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati na upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

(1819—1)

Pisarja

z večletno prakso, neoženjenega, večkega obeh dežel. skih jezikov, vzprejme dr. R. Bežek, c. kr. notar v Zatičju.

(1801—2)

„Kondor“.

(1788—4)

„Helios“.

(1789—4)

RONCEANO

najmočnejša naravna arsen in železo soderžujoča mineralna voda

priporočavana od prvih medicinskih avtoritet pri: anemiji, klorosi, poltnih, živčnih in ženskih boleznih, malariji itd. (1263—13)

Pitno zdravljenje uporablja se skozi celo leto. Zaloga v vseh trgovinah z mineralno vodo in lekarnah.

Št. 37.742.

Razglas.

(1773—3)

Visoko c. kr. ministerstvo za železnice je z razpisom z dné 19. oktobra letos, št. 10.208. dovolilo, da se sme gledé projektovane male železnice v Ljubljani, ki bi jo gonila električna sila, vršiti pregled trase in pa komisija zaradi postaj.

To se v zmislu § 13 ministerskega ukaza z dné 29. maja 1880 leta (drž. zak. št. 57) javno naznanja z dostavkom, da so pri tukajšnjem stavbenem uradu vsakemu na vpogled razgrnjeni dotični pripomočki in sicer: Popisi trase, tehnično poročilo, različni podolžni in poprečni preseki in pa troškovniki.

Kdaj in kje se bo pregled vršil, naznanilo se bo pozneje.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane
dné 15. novembra 1897.

Darila za Miklavža in za Božič!

Knjige s podobami	Spisi za mladino. Jaslica	Družbinske igre
Pole s podobami Pogledne dopisnice in albumi za nje Papirne konfekcije Molitvene knjige Svete podobice Notičnice Šolske taške Nosila za knjige	Zaradi opustitve trgovine uradno dovoljena popolna razprodaja zaloge po jako znižanih cenah pri Karolu Till-u Kongresni trg, v baraki.	Albumi za fotografije Aparati za fotografiranje in vse potrebščine za Amater- fotograf Poezijske in dnevniške knjižice Albumi za poštne znamke Relief-albumi
Risalniki	Skrinjice z barvami Peresna držala	Okraski za božična drevesa

(1817—1)

Št. 1334.

Razglas.

(1738—2)

Z dnem 1. januarja 1898. l. stopi v veljavo zakon z dné 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220, o direktnih personalnih davkih, glasom katerega je plačevati tudi od obresti hranilnih vlog prihodninski davek (Rentensteuer) z 1 1/2%.

Hranilnice imajo dolžnost, da odtegnejo ta davek od obresti pri izplačevanju, če se pa obresti ne vzdignejo, da ga odbijejo pri poluletnem pripisovanju k glavnici, in da ga odvedejo davčnemu uradu.

Vsakemu, ki ima pri hranilnici n. pr. glavnico 100 gld. naloženo, in je dobival od nje doslej na obrestih

na leto 4 gld. — kr.

se mora toraj odtegniti na prihodninskem davku — „ 06 „

tako da bi prejel le 3 gld. 94 kr.

Če bo pa ukazano, plačevati od prihodninskega davka tudi deželne in občinske naklade, ostalo bi vložitelju od 4% obresti samo približno 3 gld. 90 kr.

Z czirom na to je društvo kranjske hranilnice, da se ujednovi poslovanje, sklenilo prevzeti v samoplačevanje prihodninski davek in nanj morda pripadajoče občinske in deželne doklade, zato pa obrestno mero za hranilne vloge

od 1. januarja 1898. l. naprej na 3.90% znižati.

Vložitelj bode toraj dobival ravno isti znesek na obrestih, kateri bi mu ostajal, če bi bile obresti kakor doslej odmerjene s 4%, a bi moral sam od njih plačevati prihodninski davek z dokladami vred.

Vodstvo kranjske hranilnice.

Ljubljana, 30. marca 1897.

Klobase in prekajenine lastnega izdelka!

Klobase in prekajenine lastnega izdelka!

Naznanilo gledé otvoritve trgovine.

Uljudno naznanjam s tem, da sem na tukajšnjem

Mestnem trgu št. 19

o voril pod trgovsko-sodno protokolovano tvrdko

„J. C. Praunseiss“

šakuterijsko in delikatesno trgovino.

Skrbel bodem vedno za izvrstna tu- in inozemska vina, izborne likerje, konjak, rum, sladkor, kavo, riž in makarone, fine klobase in prekajeno meso lastnega izdelka in različne desertne sire i. t. d. i. t. d. ter si prizadeval s pazljivo in solidno postrežbo pridobiti si popolno zaupanje in mnogobrojen obisk častitih odjemalcev.

Z odličnim spoštovanjem

J. C. Praunseiss.

— Zunanja naročila se točno in skrbno izvršujejo. —

Klobase in prekajenine lastnega izdelka!